

ejus, quo possit sanari vulnus quod infligit inimicus? Ita ne fieret aliqua plaga, quæ scientiam nostram lateret archiatri, cui nequaquam artis suæ peritiam prouideret? Et si placet aperiamus scholam medicæ nostræ, & à principio canonis & vlnorum & medicaminum species requiramus. Et ecce in limine ipsius scholæ occurrunt illi feminis carnalis auctores, qui venenato serpentis ore percussis, non statim perpetuæ pœnæ mortis addicti sunt, sed egesti de paradisi deliciis, id est, de Ecclesiæ libertate, & sacri communionis mysterii, ideo temporaliter sub typo mœroris tribulationisque damnati sunt, ut malagmate pœnitentiæ sanarentur, & ulque eo à ligno vitæ, id est Christi participio exiles fierent: donec ad illam, aut per romphæam, id est, igitur martyrii passionem, aut per Cherubim Domini, qui interpretatur multitudo scientiæ commeatent. De quibus nunc per singula non est temporis loqui.

Quid vero ille fraticida, cui ob mandatum signum imponit, ne ab aliquo possit occidi? Non vult enim mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat. Non longe ab his distat ille princeps patrum, qui primus credidit: & reputatum est illi ad iustitiam, qui captum ab hostili legione filium fratris, assumpta vernaculorum turba eripuit, quem postmodum de Sodomæ plaga, id est, de incendio gehennæ, habito cum divina maiestate colloquio, hunc liberationis suæ merito liberavit.

Et tu ergo assume vernaculorum turbam, id est, proprio opere tuo non alieno, fratri auxilium præsta captivo. Loquere cum Domino, hoc est ora, ad opus eorum accingere qui stuprum sororis in alienigenarum manibus incidentis, non solum horruerunt, verumetiam vindicaverunt. Require tamen qui ultores fuerit peccati. Nonne Simeon atque Levi? Et tu qui ex tribu Levi es, qui Ecclesiastico seruis officio (Simeon autem obediens interpretatur:) tu ergo qui obediens fuisti Dei voluntati, inobedientem animam liberare aut vindicare cur cessas? Anima enim fratris soror tua est: quam si passus fueris alienigenis seruire, peccasti.

Sed dicis forsitan, Levita est ille qui cecidit, non potest ei jam remedii medicina conferri. Erras frater, erras, recurre ad scholam medicæ. Ecce in secundo loco, id est Exodi libro, ubi totius populi vulnus plagaque describitur, etiam Levitæ peccata referuntur, qui priores ad correptionem legillatoris, emendati esse perhibentur: & non tam in eis peccati crimen arguitur, quam velox conversio in pœnitentiæ celeritate laudatur. Cui rei simile etiam in Ezechiele Dominus noster dicit de Levitis: Qui primi à me exierunt, cum errasset Israel. Ipse quoque pontifex ad suggestionem populi idolum fabricavit, pro quo orante Moysè, fraterno liberato auxilio. Sed dicis forsitan: adhuc nec levitæ sanctificati erant, nec pontifex consecratus, cum istius mali crimen commissum est.

Non contradico peritiæ tuæ, quam ex scripturarum voluminibus concepisti. Tamen sic possem respondere tibi secundum Apostolicam sententiam, qua loquitur ad Hebræos: quia in Abraham lumbis latens Levi, decimas à Melchisedec accepit & dedit. Aut ipse Aaron, quid tibi minus videtur habuisse de pontificali honore vel gradu, cum Ægyptios signis percussit horrendis, & egredere nocte cum populo, & sanctum pascha celebraverit? Scimus autem quia sine sacerdotem pascha non potest celebrari. Sed prætermisissis his interrogare te volo: quid erat Aaron, cum adversus Moysen invidiæ livore percussus, iuncta sibi Maria, murmuravit?

At fortasse dicas: minus est invidia quam fornicatio. Lege ergo beatum Apostolum, qui dicit: Neque fornicarii, neque invidi, neque maledici, neque avari, neque detractores, regnum Dei consequentur. Vides ubi velut æqualia sibi similiaque junguntur: quæ ad cœlorum regna non subeunt. Et advertite cuius pœnæ sententiam mereatur invidia: pro qua prophetilla Maria lepræ fœditate percussit: vel cuius avaritia, pro qua Giezi Helisæi minister simili sorte damnatur. Tu ergo qui avarum non detestaris, qui invidium non refugis: fornicatorem fratrem, & ad tempus ruentem, æternæ mortis pœnâ condemnas? Nec ideo hoc dicimus: ut peccandi frenâ laxemus: Sed advertat quisquis hæc legerit, quia non viventibus loquimur, sed mortuorum consolamur. Denique resurgat: & videbis, quia statim ei trademus psalmistæ verbum dicentis: Virga tua & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.

Accipiat ergo virgam correptionis, & baculum quo su-

stentari possit infirmus, ita enim intelligimus Apostolum: Quia neque invidi, neque fornicatores, neque avari, neque aliena appetentes, regnum Dei possidebunt: id est, quos in hoc vitio tempus recessions invenierit. Quia alibi Dominus dicit: Unumquemque in viis suis iudicabo. Et ipse Apostolus ait: Quales antea fuerint, nihil mea interest. Et in Epistola sua beatus Joannes, orari mandat pro fratre qui non habet peccatum ulque ad mortem. Credo qui non ulque ad extremum vitæ finem, peccatorum suorum malis fuerit subiectus. Nam de Levitis, quod superius dixerat non eos fuisse sanctificatos, qui tamen peccatis fuerat polluti, quid tibi videtur illud in beati Esdræ libris: ubi reversi de captivitate Babylonis, & restructis nuper Templi Domini fundamentis: non solum plebs vulgi, verum & sacerdotalis familia: & illius Jesu magni, inventur moribus alienigenis, hoc est Syris, Idumæis, Moabitibus & Ammonitis esse permixta: Qui tamen omnes peccati ejusdem accipientes consilium Esdræ: & rejicientes mulierum alienigenarum consortia, forde caruerunt. Unde vides, quia sicut peccati contagione maculamur, in expulsiōne ejus abluimur.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Ipsa phrasis indicat hanc ejusdem auctoris esse, cujus est quæ proximè præcessit, nempe Paulini.

HORTATUR MILITEM SÆCULI, ut Christo militet.

ET si ignotus tibi sim facie, jam tamen te corde cognovi: quia filius meus in Domino charissimus Victor, referens mihi religiosam vitam tuam: fecit ut te (quamvis absentem) cognoscerem & sicut consortem futurum in Christo diligere inciperem. Retulit enim mihi quomodo & in militia seculari (in qua adhuc tu teneris) socius & secutor contubernii tui fuerit. Unde magis præsumpsi scribere ad te per ipsum. Spero etenim te ex eadem via ad viam nostram esse venturum. Quandoquidem istum de tuis sociis ad nos præmisisti: quem pro pignore tuo Ecclesia tenet, ut te post eum capiat. Nihil enim est benedictæ filii, quod possit ad debeat præferri ei, qui est verus Dominus, & verus pater & imperator æternus. Cui enim rectius vitam nostram impendimus, quam illi à quo accepimus, & cui eam usque in finem debemus? quia ipsius beneficio vivimus. Si tamen in hoc sæculo ipsi militaverimus, tunc ad ipsum transire merebimur.

Quod si magis dilexerimus hoc sæculum, & maluerimus Cæsari militare quam Christo: postea non ad Christum, sed ad gehennam transferemur: ubi principum hujus sæculi vertitur causa. Ideo nec affectum, nec patriam, nec honores, nec divitias Deo præferre debemus: quia scriptum est: Præterit hujus mundi figura. Et, qui hunc mundum dilexerit, cum ipso & peribunt. Ideo ipse Dominus in Evangelio contestatur & dicit: Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam & sequitur me, non potest meus esse discipulus.

De divitiis autem sæculi hujus, quas quidam pro summo bono & necessario amplectuntur & diligunt, ita dicit: Quia non proderunt thesauri iniqui: iustitia autem eripit à morte. Et iterum per Prophetam dicitur: Exterminati sunt omnes qui exaltati fuerant auro & argento. In Evangelio quoque clamatur atque prædicitur divites sæculi, dicens: Væ vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram. Væ vobis qui saturati estis, quia esurietis. Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. Noli ergo diutius diligere hunc mundum, neque militiam ejus, quia secundum scripturam auctoritatem inimicus Dei est, quicumque est amicus sæculi. Et qui militat gladio, mortis minister est. Qui autem suum vel alienum sanguinem fundit, hic recipiet fructum stipendiorum. Aut enim exitii mortis tenebitur reus, aut criminis. Quia necesse est, ut miles in bello, in quo tamen non tam pro se quam pro alio dimicet, aut suam mortem victus inveniat, aut mortis causam victor acquirat: quia victor esse non poterit, si effusus sanguinis ante non fuerit. Ideo dicit Dominus: Non potestis duobus Dominis servire. Sed quia uni Deo servientem est, facile potest esse discerni: cui potius serviri debeat: Deo an mammonæ, Christo an Cæsari: cum ipse Cæsar Christi servus studeat esse: ut aliquarum gentium rex esse merea-

tur. Neque enim quicumque rex terrenus, totius terræ Dominus est. Christus autem totius mundi rex est: quia omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil. Et ipse est rex regum, & Dominus dominantium: & in terris, & in mari, & in abyssiis omnia quæ vult facit.

Hunc igitur sequamur: huic militemus: cui conjunctus nunquam disjungitur miles, qui militantibus sibi, gloriam vitæ æternæ, honorem regni cœlestis, & divitias hereditatis suæ, & divinæ cognitionis consortium perenne largitur. Scriptum est autem: Qui pecuniam diligit, non justificabitur: & qui terrenas possessiones concupiscit, in illis (sicut scriptum est) implantabitur. Nam in Ecclesiastico per Salomonem loquitur divina sapientia: Quia multi periclitati sunt auri causa: & facta est in facie illius perditio ipsorum. Lignum, inquit, offensiois ejus est aurum: & deicit illos qui sectantur illum. Sed non omnis nisi imprudens dispriet in illo. Quamobrem fuge ab illo filii, sicut à facie serpentis, credens Christo: qui in Evangelio testatur omnibus hominibus: Quia non in abundantia cujusquam vita ejus est, ex his quæ possidet.

Sed te forsitan atatis tuæ fiducia, & stipes dignitatum, vel divitiarum augmenta sollicitant, ut dicas: adhuc juvenis sum, est nunc tempus ut parumper militem, & uxorem ducam, & filios habeam, & postea Deo serviam. Ad hæc tibi respondet: non ego, sed Dominus: qui loquitur in Prophetis & Apostolis suis: & sapiens dicit: Ne tardaveris converti ad Dominum, nec differas de die in diem, ne subito veniat ira illius. In Evangelio autem quo ardore proferendum sit ad conversionem, ostendit cum dicit: A diebus autem Joannis usque in hodiernum diem, vim patitur regnum cœlorum: & qui vim faciunt, rapiunt illum. Talis violentia Deo grata est, quæ neminem concutit, nullius damno committitur. In hanc rapinam manus tuas verte, quæ crimen non habet & confert salutem.

Et quid tibi militarium stipendiorum curationes, cum invidia violentiæ curare: cum forsitan pro tua honestate etiam debitorum moderatus exactor sis? cum sine cujusquam invidia, & cum Dei gratia possis esse violentus: ut raptas regnum cœlorum: quod sibi auferri patitur, & gaudet Christus invadi: qui pro abundantia charitatis & potentie suæ cæpax est largiendi quod tenet, & quod donaverit obtinendi. Nam quando sanctis suis in regno suo regnare concesserit: ipse regnabit in illis quos confortes regni cœlestis assumpserit. Scriptum est enim: Et regnum Dei cum sanctis fore: & ipsos sanctos esse regnum Dei: quod proprio Deo cum conversus fueris, & legendo cognosces, & credendo intelliges. De atatis autem flore primo quis audeat gloriari? Admonet divina scriptura, dicens: Omnis caro fœnum est, & omnis claritas ejus, ut flos fœni. Aruit fœnum & flos decidit: sermo autem Domini manet in æternum. Ideo propheta, illa potius in quibus æterna corporis redivivi gloria post resurrectionem posse manere, desiderans clamat: Quam amabilia sunt tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

Et de vinculis conjugaliibus & ceteris temporalium rerum tam spinosis quam inanibus curis, Apostolus (in quo Christus loquitur) admonet, ne in longum hujus sæculi tempus irrita vota mittamus: & cognoscere nos jubet, quia tempus brevium est: & dicit, Reliquum est ut qui habent uxores, tanquam non habentes sint: & qui flent, tanquam non flentes: & qui gaudent, tanquam non gaudentes: & qui emunt, tanquam non possidentes: & qui utuntur hoc mundo, tanquam non utentes. Quod cum dicit: ostendit liberos non debere implicari: quandoquidem liberari suadeat impeditos. Si ergo jam forsitan alligatus es uxori: noli querere solutionem. Quod si adhuc liber es ab uxore, noli querere implicationem. Non enim Apostolus propter conjugii condemnationem hoc dicit: quandoquidem hujus fœderis religionem, magno Christi & Ecclesiæ sacramento comparat: sed propter instantem necessitatem bonum esse asserens hominem sic esse quemadmodum ipse erat. Volo, inquit, vos sine sollicitudine esse: hoc est, ut nihil præter Deum & salutem nostram cogitemus. Nam uxor & filii, quamquam & ipsa divinitus nobis pignora data sint, tamen gravissimum curarum onera sunt. Unde idem Apostolus ait, Quia tribulationem carnis habebunt hujusmodi: quia necessitudines nostræ carnales, quanto chariores nobis sunt, tanto magis nos discruciant & fatigant. Nam uxore accepta, primum optantur filii, & si non susci-

piuntur, sterilitas lugetur: si suscipiuntur, orbitas timeretur. Ac proinde nunquam in carnalibus affectionibus, ita requiescit animus, ut cruciatu careat, dum necessitudines suas, aut bonas amat cum amittendi metu, aut malas odit cum amittendi voto: in utroque miseris sustinendis semper obnoxius. Miser est enim qui uxorem bonam perdit, miserior qui malam possidet. Inter hæc duo accidentia, satis facilius est qui utrumque non novit.

Similiter & de filiis: sapissime enim sunt miserimi parentes, vel qui amabiles habent quibus orbantur, vel qui tales habent, ut non habentibus invidere cogantur. Audi ergo filii mi & inclina aurem tuam mihi, & dirumpe omnia vincula tua quæcumque in hoc sæculo te implicatum tenent: commuta in melius militiam, ut æterno regi incipias militare. Et nunc ut audio, qui adjutor & tutor es civium, has comes Christi. Deinde in hac militia soletis in votis habere hanc officii promotionem, ut protectores efficiamini. Si autem Deo te probaveris, ipsum Deum incipies habere protectorem. Vide ad qualem militiam te invito collegam: ut quod homini esse optas, hoc tibi Deus sit. Quem si ceperis sequi: & in ejus comitiva inceperis militare, finis militiæ tuæ erit regnum, non terræ & temporis, sed æternitatis & cœli.

CENSURA EPISTOLÆ SEQUENTIS.

Stylus est non alicujus recentioris, Apparet fragmentum esse excerptum ex commentariis alicujus: nam & abruptum est initium, & similiter desinit ut incipit. Neque videtur cur quisquam hoc existimaret Hieronymo tribuendum, nisi forte deceptus hac conjectura, quod interpretatur aliquot voces Hebraicas.

† DE DECEM TENTATIONIBUS populi Israëlitici.

† Vide istam in Appendice 7 omi 11. no. 122. editio.

HÆC sunt verba quæ locutus est Moyses ad omnem Israel in transitu Jordanis, in solitudine campestri: contra mare rubrum inter Pharan, & Tophel & Laban & Hazeroth & auri abundantiam: undecim dierum iter de Horeb ad montem Seir usque Cades barne.

Hæc sunt verba quibus corripuit Moyses filios Israel pro decem tentationibus quibus Dominum tentaverunt. Unde Dominus in libro numerorum dicit: Attamen omnes homines qui viderunt majestatem meam, & signa quæ feci in Ægypto, & in solitudine, & tentaverunt me jam per decem vices, nec obediunt voci meæ: non vident terram pro qua juravi patribus ipsorum. Quas tentationes hic breviter & obscurè Moyses enumerat, dicens: In solitudine, in qua ostendit eos pro aqua penuria duabus vicibus tentasse Dominum.

De prima tentatione ita in Exodo legitur: Jurgatus populus contra Moysen ait: Da nobis aquam ut bibamus. Quibus respondit Moyses: Quid jurgamini contra me: cur tentatis Dominum.

De secunda tentatione ita in libro numerorum dicitur: Cumque indigeret aqua populus & cetera, usque ad eum locum in quo ait: Hæc est aqua contradictionis, ubi jurgati sunt filii Israel contra Dominum, & sanctificatus est in eis.

Tertia tentatio continetur in eo quod ait: In campestri contra mare rubrum: in quo loco murmurasse dicuntur contra Dominum: quia perimendos Ægyptios esse Moysi non crederunt, sibi de verbo Domini dicenti: sed potius eos se subsequi timuerunt. Unde dicitur in psalmo: Patres nostri non intellexerunt mirabilia, & cetera.

Quarta & quinta tentatio continetur in eo quod ait: Inter Pharan & Tophel & Laban. Pharan interpretatur, onager. Tophel, stultitia. Laban, album. Quod ita intelligitur: quia similes onagro facti filii Israel stulte egerunt tentantes Dominum duabus vicibus, super albo, id est, super manna: Manna vero album dicitur: ut est illud Exodi: Appellavitque domus Israel nomen ejus Man, quod erat quasi semen coriandri album. Una tentatio fuit super eodem manna: sicut in exodo dicitur: Hic est sermo quem præcepit Dominus: colligat ex eo unusquisque quantum sufficit ad vescendum. Et post pauca: Dixit ad eos Moyses, nullus ex eo reservet in mane. Qui non audierunt eum, sed dimiserunt eum.